

Reuerendo Iuris consulto dño Iohanni
Antonio de sancto Georgio Epō Alexan
drino sanctissimi dñi nři papę Referędario
sacri Palatii apłici causarę Auditori zc.

Rationem hīs studiis quibus tua eruditi
one inuigilaui & cōsuetudini meę repu
gnantē: iussu tñ prius illustrissimi Prin
cipis Bonifacii Marchiōis Montisferrati
pro obediētia pręstāda in summo Pōtificatu Alexā
dri. vi. Pōtificis maximi per me habitā: hodieq; uelo
ci manu & efragmētis quibusdā meis in unum con
gestam: ad te mitto qui illam pro eo q; apud ponti
ficem geris officio requisisti: gratum fuit admodum
q; prius tuas in manus inciderit: Tum officiū tui iu
re: tum maxime quia eius examen & censuram sub
itura est: qui summa me semper persecutus est beni
uolentiā: eam pater & pręceptor mi optime pro tem
poris necessitate corrigito: & dirigito me in semitam
rectam: quia seruus tuus ego sum: nec facile aberia
uerim si lucerna fulgoris tui illuminabit me. Romę
tertiodecimo kal. Marci Anno xpī. M. cccc. xciii.

E. R. D. V. filius Beneuenutus de sancto Georgio
Eques Iherosolimitanus Illustrissimi dñi Marchio
nis Montisferrati Orator.

Oratio in Consistorio publico Romę per
magnificū & generosum dñm Beneuenutū
de sancto Georgio Blandrate Comitē equi-
tem Iherosolimitanū & doctore in Pontifi-
catu Alexandri. vi. Pontificis maximī: pro il-
lustrissimo & excellen: dño suo dño Bonifa-
cio Marchione Montisferrati habita: Anno
christi. M. cccc. lxxxiii.

Non fuit satis maxime pontifex Alexan-
der q̄ fausto foelice & iucundissimo tue
ad summū pontificatus culmē assumpti
onis accepto nūtio Bonifacius Marchio
Montisferrati princeps noster illustrissimus publi-
cas in urbibus & poplis suis laticias atq; in templis
per sanctos sacerdotes imortales & bonorū oīm retri-
butori deo grās agēdas: debitosq; honores & pia thu-
ra urenda instituerint: qđ te ad sacram beati Petri se-
dem uocauerit: dilectissimeq; filii sui dñi nostri Iesu
xpi in terris uices & greges sui curam crediderit: nisi
ad tuā nos sanctitatē misisset quo suā erga te & san-
ctam ap̄lorum sedem: fidem: obseruantia: obedienti-
am: & gaudiū magnitudinē: q; pro hac tanta re cōce-
pit significaremus. Optacius enim iucundiusq; nihil
ei contingere potuisset in uita quam te sacrosanctę
Romanę ecclesię diuina puidencia prefectum esse
dicere. Cum ad tuę sublimatiōis optatissimū nunci

Exordit.

iucunditatē
et gaudium
apperit.

um duplices tendens ad sydera palmas: Nunc dimie-
tis inquit seruum tuum domine in pace: Quia uide-
runt oculi mei nauiculæ Petri cum obtigisse guber-
natorem: cuius auspiciis & moderamine intutissimū
salutis portum perducatur. Cuiusq; prudentia & au-
toritate possit xpiana religio tuta: securaq; quiesce-
re Nihilq; tibi & huic sacratissimæ sedī tam glorio-
sum: tam accomodatum tamq; prosperum succedere
potuit unq; ul' potest: q; iure sibi pro eo qd est catho-
licæ fidei cultor singularissimus non putet piter esse
cōmune. Et quidē maiore ac penitus incredibile pro
hoc tanto & tam cōmuni bono: afficiē gaudio Prin-
ceps noster q; nostra inculta: inerudita tam celebra-
rimo concessu indigna consēqui ualeat oratio. Fate-
bor enim ingenue atq; affirmabo pater optime ma-
ximēq; ex multis aliorū Principum qui eadem qua
nos causa ad te confluunt orōnibus: maioris elegan-
tiæ: maioris ornatus: maiorisq; doctrinæ oratiōes au-
diuissē te: & auditurum esse maioris uero officii: gra-
uioris pietatis: sincerioris affectus: principiorisq; fi-
dei nuncias: fortasse paucas. Id enī ab eo melius: ue-
riusq; fit in quo quidem plures urgentioresq;. Qua-
re id faciat subsunt causæ: quas esse in Principe no-
stro quia facile te perspicere existimamus ad presens
exponere nostri muneris esse non duximus: Ne hoc
tēpore quo oportuniū de te: de tuis uirtutibus: deq;
causis iustissimis tuæ ad istud diuinum solium sub-

Excusatio

Diuisio

limatio
uidean
ximi n
mine t
esses a
mis fo
sint qu
re pub
sequi d
ri: & o
bus a
omni
ampl
Et ne
uita: i
temp
alias
bus e
rerū
fereb
nia a
nihil
confe
Turc
turbī
te: iust
moq;

limationis magis agētis est. Alienas laudes intexere
uideamur. Cum uero sis Calisti tertiū Pōtificat⁹ ma
ximī nepos: & manuū opus isq; diuino aſlatus nu
mine te eum fore quī tāto gubernaculo neceſſarius
eſſes auguratus fuerat: Non erit alienū ipſius impri
mis foelicem excitare memoriam: Cui nihil potius
ſint quā conſulere cōmuni oīm bono: quam pſpice
re publice xpīanorum oīm utilitati & gloriā: quā ea
ſequi & complecti quā Ro. pontificatui: & ſplendo
ri: & ornamento futura eſſent. Recte igitur in omni
bus acctionibns ſuis deum pre ſe ferebat: ſuorumq;
omnium cōmodorum oblitus: Referebat omnia ad
amplitudinem: ad dignitatem ſummi pontificatus.
Et ne ullam ſapientiae partem neglexiſſe uideret in
uita: intelligeretq; duo eſſe uiuendi genera: alterꝝ cō
templatiuum: alterum actiuium. Et rursus actionum
alias eſſe bellicas: alias eſſe urbanas: quicq; tempori
bus ei ab intelligentia diuinarum atq; admirabiliū
rerū ſupperaret: ad omne ita ad uirtutes bellicas trās
ferebat: ut urbanas nunq; a ſe reiceret. Cum hec om
nia ad xpīanae religionis dignitatem: decus & gloriā
nihilq; pter mittebat: qđ ad belli gerendi: ad uictorie
conſequenda ratioem: ad delēdum crudeliſſimum
Turcorum genus: ad compescendos Italię maximos
turbines attineret. De cuius tandem religione: pieta
te: iuſticia: clementia: animi magnitudine: grauissi
moq; conſilio: & magna in ſummis negociis obeun

Aemulatio
laudis calisti

ad Alexan.
pperat oſo

dis fortitudine & constantia. De iuris pontificii ciui
lisq; doctrina. de liberalitate erga oēs uiros bonos et
graues: quod maxime Ro. decet pontificem superua
caneum: puto hoc loco uerba facere ubi frequēti ser
mone predicant. Cuius tamen eulogium eterna me
moriam dignum & memori tractandum pectore silen
tio pretereundum non duxi. Quo Ro. pontifici ni
hil difficilius q̄ se optimum prestare. Nihil item fa
cilius esse aiebat: q̄ quā dum habeat neminē ex tam
grauī cōcessu: p̄sertim te maxie Pont. ignorare puto
Sed genus & proauos & quē non fecimus ipi uix ea
nostra uoco. Ad te igitur ex quo totius orationis ar
gumentum pendet & fundamentum iniectum est:
ut sermonem conuertamus omnibus gratum magis
esse conspiciamus: licet tu pro tua modestia sanctissi
mi patruī tui laudes equiore animo libentiusq; q̄ tu
as audias. Nec sane te coram tuis de laudibus. Ideo
agendum instituimus ut tibi adulemur q̄ a nostra
nostriq; integerrimi principis consuetudine prorsus
alienum est. Sed ut uera dicendo sapientissimorū ui
rorū qui te pontificem elegerunt iudiciū decretūq;
comprobemus: principisq; nostri iustam gratulatio
nis ac gaudiū causam reperiam⁹. Virget etiam id ma
xime quoniā uirtutī gloria semper comes fuit: quā
quanto magis tegit & spernit: hanc tamen inuitam
blande uestigat & ultro ambit honor. Decuit totus
a rure profectus lictor: & in mediis consul quēsitus

aratrix.
diat nec
per pro
fiction
ad pon
uocauit
agente
dentifi
tot reru
tem Pe
lupos
bi per
quod
parent
& ex
largit
stinat
gocio
temp
exper
munu
pe om
ubiq;
Tanta
uolent
uin iur
emerit

aratrix. Qui igitur benefacit: de se quoque bene ut au-
diat necesse est. Deus omnipotens qui agit omnia sem-
per pro summa infinitaque providentia populi sui af-
flictionem respiciens. Te idcirco quintum a Calisto
ad pontificatum omnium suffragiis fortunatissime
uocauit: & quasi lucidissimum sidus uix in tenebris
agente populo constituit. Quod sanctissimum pru-
dentissimum grauissimumque esse cognosceret. Quicquid
tot rerum pericula: tot naufragia expertus: fluctuan-
tem Petri nauiculam optime releuare. Et famelicos
lupos ab ouili suo caute arcere noscis. Quid enim ti-
bi per deum immortalem natura fortuna denegauit
quod homini fas sit optare. Qui patriam celebrem:
parentes claros: familiam generosam: ingenium acre
& ex ceteris corporis robur: ac ingenium habunde
largita est: quo esses ad id munus ad quod te deus de-
stinauerat omni parte aptissimus. Quae praeterea ne-
gociorum grauitas: aut Romanae ecclesiae conditio:
temporumque difficultas contigit unquam quam non sis
expertus quae ue tuo non cesserit consilio. Cardineum
munus & Vicecancellariatus officium ad quod pro-
pe omnes graues pontificis referuntur expeditiones
ubique maxima ecclesiasticarum rerum molis uersae
Tanta cum laude: tanta cum omni curialium beni-
uolentia: & admiratione egisti: ut ad istud fastigi-
um iure & etiam merito perueneris: eiusque militiae
emeritus sis. Triumphalem quoque coronam gerens:

Alexandri
laudes

laudes ab ex-
perientia & ge-
nere suo

laus a bene-
ficio officii.

In quam bene in quam digne: in quam deniq; lauda-
biliter dimicaueris. Existimantis cunctis tantæ di-
gnitatis onus: quia nulla in terris prestantior habet
nulliusq; humeris iustius aut melius q̃ tibi hoc tem-
pore credi potuisse: Qui pulcherrimarū rerum expe-
rimenta dedisses: Cuiq; dominicum gregem iam an-
tea (ut ita dixerim) mercenarius e luporum faucibus
sepenumero eruisti: bonis saltibus egisti: salubribus
floribus pauisti. Cuiusq; uocem dominicæ oues au-
diunt: norunt & sequuntur. Et ne quidem eius mer-
cenarii morem qui uidet ad se uenientem lupū & fu-
git tanq̃ ad eum de ouibus nō pertineat: sed eius pro-
fecto qui dñō suo cōmissum gregem. Cuiq; in par-
tem pastoralis sollicitudinis adiectus haud secus:
quā proprium & suæ tantūmodo curæ commissum
carissime protexit: educauitq;. Cum igit̃ sis sapiētis-
simus & late tibi sit custodia credita campi: Consti-
tueritq; te omnipotēs deus super gentes & regna ut
edifices: destruas: plantes & euellas quis dubitet. Te
super gregem tuum esse uigilantissimū quandoqui-
dem nō decet in totam sapientem stertere noctē. Et
quemadmodū periclem Atheniensem uirum sapien-
tem cum preturam ad se delatā gesturus esset: dixis-
se ferūt. Caue pericles in liberos homines magistra-
tum geres & eos Gracos atq; Athenienses ita min-
ime hesitandum est te supremo animo uersare: tum
quem magistratū: tum apud quos geras: dareq; ope-

ram ut opinionē quē de uirtute sapientiāq; tua apud
ciues maxima est non modo expleas: Verum etiam
longe superes. Quandoquidem natalis terra te ap-
tissimum genuit: alumna Roma adiuuit. Officia in-
stituerunt: exercitationes liberalesq; doctrinæ erudi-
erunt: diuinum numen impulit: sanctissimorum ui-
rorum suffragationes induxerunt. Et ne quid desit
accedat quod ex Borgia Hyspaniæ gētis clarissimā
familiam originem ducis quod Calistus patruꝝ edu-
cauit: instituit: atq; huius tantæ dignitatis gradum
preparauit. Ad hæc cum omnis anteaq; uitę tuę ra-
tio atq; institutio ad diuinam laudem & gloriā sem-
per intenta atq; erecta fuerit: a uoluptatibusq; libero
homine indignis prorsus abhorruerit: pontificatum
eo te animo inuisse coniectandū est: ut tibi oneris ma-
gis q̃ honori accederet: Prodesseq; in eo potiꝝ q̃ pre-
esses. Cum non ignores hoc esse pontificis munus:
ut ad cōmoda salutemq; Reipublicæ se totum cōue-
nerat: ac neq; ut pontificatum sibi: sed ut ipse se ponti-
ficatui aligeret & dediturum faciat. Qui tamen p̃sunt
Augustino teste meroribus q̃ honoribus afficiun-
tur magnis: Cum sint tanq̃ signum ad sagittam ex-
positi. Alexandri præterea nomen bona ut arbitra-
mur ratione: & bono omine assumpsisti: q̃ Alexan-
dros oēs tum pōtīfices: tum imperatores exactos pō-
tificatum: imperiumq; felicissime gessisse noueris
atq; huic ideo nomini decreta syderum fortunamq;

Borgia fa-
milia.

Laus a suo
nomine

laus lſarum
ſcientia

laus ab elo-
quentia et cor-
poris forma

relegari: nec minus etiā digne pontificatus huius no-
minis grauitatē q̄ nomen ip̄m pontificatui & regiū
tuus aspectus: ac de celo tracta sp̄s utriq; & nomini
& pontificatui apte coniungitur. Alexander namq;
græca lingua auxiliator uir dicitur: cuius significati-
onē uerbi admoneris q; & facis humanis laboribus
te auxiliatorem aduictorem præstare. In maximam
quoq; & amplissimam tui nominis laudem cedit q;
litteris diuinis & humanis oblectariis maxime & qui
dignitatis gradu cæteris mortalibus omnibus præ-
stas. Ita amplitudine præstantiaq; uirtutis cūctis su-
perior iudicaris. Non enī apud te minus q̄ apud ue-
teres illa diuini Platonis ualuit sententiā: qua tum de-
mum Resp. beatas censuit. Si aut Philosophi regna-
rent: aut Reges philosopharent: oīn namq; artifex
est sapientiā: quæ ubi cum regali maiestate coniun-
gitur: admirabile nescio qd præstat. Et hi uel pontifi-
ces uel Imperatores excellentissimi in primis semper
sunt habiti: qui & litteratissimi eruditissimiq; fuere.
Nec omiserim his annūciare optimam facundiam et
in explicandis consiliis: sententiisq; tuis eloquentiæ
uim magnam & admirandam: corporis formam ho-
nestam: ac imperio dignam & dignitatem liberalem
his tantis & tam pulchris naturæ memoriis: studio
quoq; plurima addidisti: præsertim diuturnā tractan-
dorum rerum exercitationem singularem: ex longo
usu prudentiam. Neq; enim ad istud dignitatis cul-

men repe-
sus. Sed
rebus &
tua: ad su-
aspirant
es. Quic
quando
tas: clem
qua tec
tantur.
admira
igitur
ster lar
luntate
suscep
mi dor
gusta
sensit
iusticia
ne uol
contere
& conc

men repente & quasi pale actus ad spaciū finē impul-
sus. Sed consulto: sed mature: sed multis magnisq;
rebus & dignitatum gradibus periclitata prudentia
tua: ad summum meritumq; dignitatis culmen deo
aspirante: & sapientibus uiris adiuuātibus prouect⁹
es. Quid ergo de te plura aut maiora desiderabimus
quandoq; de uirtute omnis religio: iusticia: liberali-
tas: clementia: affabilitas: probitas: pietasq; fidesq;
quæ tecum ab immatura etate prodierunt cōcomit-
tantur. Teq; omnibus populis: omnibus nationib⁹
admirabile te summe uenerandum credunt. Mirari
igitur debet nemo q; præstantissimus Princeps no-
ster læticiam immortalem: gaudium incredibile: uo-
luntatem incomparabilem te Pontificem declaratū
susceperit. In quem tot sunt congesta bona: tot ani-
mi dotes: quo duce: quo pastoꝛe salutis portum au-
gusta tempora nacti sumus. Erit enim sicut iam præ-
sensit Aurspex: syderumq; scrutrix in diebus tuis
iusticia: & habundātia pacis in terra hominibus bo-
ne uoluntatis. Iniquos autem dextera potentiæ tuæ
conteret. Superq; aspidem & Basilicum ambulabis:
& conculcabis Leonem & Draconem.

Aemulatio

decretū Car
dinaliū ap-
probat

¶ Monuerūt immo impulerūt hęc ingentia tua me-
rita Pater beatissime hos reuerendissimos patres do-
minos Cardinales totius orbis lumina ut te xp̄ianæ
rei pręferent: sacerdotem maximum constituerunt.
Quippe qui pręter ingenii acrimoniam & excellētiā
pręterq; honestarum artium doctrinam ut uno con-
cludam uerbo perspexerūt omnia in te esse quę Ro-
mano pontifici uel necessaria uel opportuna esse pu-
tantur. Quo fit ut uniuersa christiana Respu. reue-
rendissimis dominis Cardinalibus immortales: in-
credibiles habeant gratias: optimumq; decretum ue-
strum summis laudibus afferant Nec enim nō opti-
mi censerī debent hii qui Principes sibi optimos de-
ligunt. Talis profecto & tantus est his quem elegi-
stis patres ut nunc erutus amaret.

Viuere sub regno tali succumberet aulae

Fabricius cuperent ip̄i seruire cathones

In quo tam uario uocum generumq; tumultu

Tanta quies iurisq; metus seruator honesti

Vt nihil aut seuum rabies aut turpe libido

Suadere placidi seruirent legibus enses.

Conclusio.

Præstatio
obedientiæ.

¶ At deniq; iam cōuenit ut laudum tuarum turgē-
tia uel ap̄stringamus: idq; cuius causa legati missi
sumus exequamur. Venimus inq; ut te dñi nostri Ie-
su xp̄i in terris uicariū & beatī Petri ueg. successorē:
religiōisq; xp̄iane prēm ducē principē et moderatorē

iuxta san-
mus & q
illustris
cipis no
lorum f
dicamus
coniug
berali t
predita
duobus
gia &
pello.
mus: d
lios ob
nus a
perue
tum r
partes
qua e
sempe
mero
clesia
ra con
uit &
ta est
gnitat
quant

iuxta sanctorum patrum decreta et consilia agnosca-
mus & quā maxime possimus ueneremur utq; antiquā
illustrissimi Bonifacii Marchionis Montiserrati prin-
cipis nostri obedientiam & reuerentiam tibi aposto-
lorum Principis uice deuoueamus: dedissemusq;: quā
dicamus & pollicemur: Sequi illustrissimam Mariā
coniugem que nedum religione: pietate: pudicitia: li-
berali forma: Sed etiam ceteris regijs uirtutibus ita
predita est: ut ad seprum nata esse uideatur una cū
duobus filiis adhuc infantibus: formæ tamen egre-
giæ & indolis admirandæ: quos ego angelulos ap-
pello. Statumq; uniuersum tibi cōmendatos efficia-
mus: quos tu in tuos & sanctæ Romanæ ecclesiæ fi-
lios obsequētissimos & deditissimos ac fuere hæte-
nus admittere dignabere. Est enim splendidissima:
peruicta: & cesarea familia de Romana ecclia mul-
tum merita: quæ Romanum Pontificem & ecclesiæ
partes quorūq; res se se contuderint nunq̃ deseruit
quæ eius monita humilime suscepit: quæ religionem
semper coluit: quæ christum nominis hostes sepenu-
mero profligauit. Iherosolimitanumq; imperium ec-
clesiæ Romanæ aliquando subegit: quæ ecclesiis plu-
ra contulit: quas proprio patrimonio fundauit: dita-
uit & erexit Cuiusq; tādē fides & deuotio adeo no-
ta est ut noxius sit nihil. Congaudet ergo tibi & di-
gnitati tuæ Princeps noster ut religiosissimus: non
quantum ceteri fecere: sed quantum nulli magis: Et

De familia
Montiserra-
ti q; de Ro-
ec. sit bñme-
rita

Cōgaudes

de fide abra
he. Gen. xv
de castitate
Iosep. gen.
xxxix.
indith absti
nen. Dañ. i.

non quantum dici aut excogitari potest : sed supra
dici aut excogitari facit fas sit; opesq; omnes & qual
cunq; dires & fortunas suas ad incrementum tuæ di
gnitatis & tui sacratissimi nominis exponimus & di
camus. Reliquum uero est: deum omnipotentē uni
uersi conditorem unigenitumq; eius filium qui pro
Petro rogauit ne deficeret fides eius pie comprega
mur: obtestemurq; et te nobis & toti Reipub. chri
stianæ pro pietate sua quam diuissime foelicem con
seruet. Præstetq; tibi Abrahe fidem: Ioseph castita
tem: Indith abstinentiam: Ruth laborandi cedulita
tem: Dauid humilitatem: Iob & Thobia paciētiā:
& Boos largitatem. Postremoq; nomini tuo eterni
tatem adiciat.

¶ Dixi.

Ham^x 7579

potest : sed supra
p omnes & qual
ementum tuæ di
exponimus & di
nnipotentē uni
s filium qui pro
pie comprega
i Reipub. chri
me felicem con
i: Ioseph castita
porandi cedula
nobis paciētiā
omini tuo eterni

Item proinde ostendimus appellandum: aptos proinde
 am. Appellandum cum videretur inter eos & apparet ut ad
 in. Item hoc est inter eos & inter eos in.

etiam
 ing. Appellandum: ad hoc pro
 in. Quodam quod vel plerumque in
 ubi uel tam uita potestata non
 - omnia et singula alia in
 et plerumque et singulis personis
 n. Promittens et solennis
 ad uia et non omnia et singula
 beneuit totum ad et quodam
 obligatione per omnia et
 um sui et substantiae ab eo
 in me et per eorum et non
 publicum et statum instrumentum

Blue ink flowering pulchre imperial antherata morning
 rose & pulchra in & blue pulchra & pulchra for many reds.
 in blue & pulchra in & pulchra in & pulchra in & pulchra in

Handwritten text on a narrow strip of paper, likely a label or a piece of a larger document. The text is written in a cursive script and appears to be a list or a series of entries, possibly related to a collection or a set of items. The text is difficult to decipher due to the cursive and the narrowness of the strip.

The Library of Magnolia
Theodore 27